

Sprawozdanie z II Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej z cyklu „Dziecko – cyfrowy tubylec w szkole. Problemy i wyzwania” na temat „Nauczyciel w cyfrowym świecie”. Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, 7–8 kwietnia 2017 roku

W dniach 7-8 kwietnia 2017 roku w Centrum Innowacji i Transferu Technologii „Stara Kotłownia” na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie odbyła się II Ogólnopolska Konferencja Naukowa z cyklu „Dziecko – cyfrowy tubylec w szkole. Problemy i wyzwania”. Tematem konferencji był *Nauczyciel w cyfrowym świecie*, a jej organizatorami Pracownia Pedagogiki Wczesnoszkolnej oraz Katedra Wczesnej Edukacji na Wydziale Nauk Społecznych UWM w Olsztynie. Konferencja została objęta Honorowym Patronatem przez Rektora Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Warmińsko-Mazurskiego Kuratora Oświaty oraz przez Polskie Towarzystwo Pedagogiczne.

Kontynuując rozważania podjęte w ramach ubiegłorocznego spotkania *Uczeń i jego cyfrowy świat*, tym razem konferencja koncentrowała się na wyzwaniach, jakie stawia dynamicznie zmieniający się świat medialny przed nauczycielem i szkołą. Rozbieżność między tradycyjnym działaniem szkoły a współczesnymi realiami jej funkcjonowania wskazuje na konieczność poszukiwania nowych dróg porozumienia podmiotów edukacji i wyznacza nauczycielowi nowe

role. Intencją organizatorów konferencji było więc zainicjowanie/podtrzymywanie dialogu środowisk edukacyjnych, w tym nauczycieli z różnych etapów kształcenia. Tym samym uczestnicy zostali zaproszeni do wymiany myśli i doświadczeń wokół następujących obszarów tematycznych:

- 1) Nauczyciel – cyfrowy imigrant (dylematy (nie)kompetentnego nauczyciela w cyfrowym świecie; źródła i obszary wsparcia...)
- 2) Nauczyciel wobec digitalnej zmiany (akceptacja/negacja/obojętność wobec medialnej rzeczywistości)
- 3) Nauczyciel w relacjach z uczniem – cyfrowym tubylcem (mistrz czy uczeń?)
- 4) Instrumentarium nauczyciela w cyfrowej szkole (między tablicą i kredą a nowymi mediami).

W celu podjęcia powyższych tematów program konferencji został wypełniony różnorodnymi formami wymiany doświadczeń. Podczas dwóch dni uczestnicy mogli więc wysłuchać w dwóch sekcjach plenarnych pięciu wykładów wygłoszonych przez zaproszonych gości. Mieli okazję również uczestniczyć w obradach w sekcjach, które objęły łącznie piętnaście referatów zaprezentowanych przez naukowców związanych z różnymi ośrodkami akademickimi i instytucjami w Polsce, między innymi Uniwersytetem Gdańskim, Uniwersytetem Warszawskim, Uniwersytetem Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Dolnośląską Szkołą Wyższą, Szkołą Główną Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Uniwersytetem Pedagogicznym w Krakowie, Akademią Morską w Gdyni, Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie. Każdy z uczestników mógł również wziąć udział w dwóch spośród pięciu wybranych wcześniej warsztatów dotyczących innowacyjnego wykorzystania nowych technologii w edukacji dzieci i młodzieży. Dopelnieniem konferencji była sesja posterowa, w ramach której swoje badania zaprezentowali między innymi studenci UWM w Olsztynie, w tym również członkowie Koła Naukowego Wczesnej Edukacji. Perspektywę cyfrowego tubylca można było natomiast poznać, dzięki sesji plakatowej przygotowanej pod kierunkiem mgr Magdaleny Słowik, stanowiącej wystawę prac plastycznych dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 25 w Olsztynie. Prace były poświęcone tematyce użytkowania cyberprzestrzeni przez współczesnych uczniów.

Konferencję pierwszego dnia otworzyła Przewodnicząca Komitetu Organizacyjnego Konferencji dr hab. Marzenna Nowicka, prof. UWM, witając zaproszonych gości, nakreślając wyznaczone cele dwudniowego wydarzenia naukowego oraz przedstawiając program ramowy konferencji. Na wstępie głos zabrali również Prorektor ds. Nauki dr hab. Jerzy Przyborowski, prof. UWM oraz Prodzikan WNS dr hab. Joanna Ostrouch-Kamińska, prof. UWM. W tej części konferencji nie zabrakło także głosu przedstawicieli olsztyńskich władz oświatowych. Swoją obecnością uczestników konferencji zaszczylicili bowiem Warmińsko-Mazurski Kurator Oświaty Krzysztof Marek Nowacki oraz Dyrektor Wydziału ds. Kształcenia, Wychowania i Opieki Kuratorium Oświaty w Olsztynie Barbara Antczak.

Obrady plenarne odbyły się w dwóch częściach i zostały wypełnione wystąpieniami prelegentów reprezentujących różne ośrodki akademickie i edukacyjne w Polsce. Podczas piątkowych obrad dr hab. Joanna Ostrouch-Kamińska, prof. UWM mówiła o współczesnym przesunięciu socjalizacyjnym, w tym rosnącym znaczeniu kultury masowej, która jest kontekstem poruszania się globalnego nastolatka. Prof. UwB, dr hab. Janina Uszyńska-Jarmoc przybliżyła problematykę modelu uczenia się nauczycieli w toku realizacji procesu edukacji wczesnoszkolnej ze szczególnym naciskiem na koncepcję uczenia się konektywnego, dialogicznego, opartego na tworzeniu środowiska uczenia się w sieci społecznej i w sieci. Prof. zw. dr hab. Lucyna Kopiciewicz przedstawiła badania na temat kulturowego starcia pokoleniowego z technologiami mobilnymi przeprowadzone w pomorskich szkołach. W sobotę sesję plenarną rozpoczął

prof. zw. dr hab. Stanisław Dylak, który podjął refleksję nad kapitałem intelektualnym i moralnym uczniów funkcjonujących w dwóch realnych/nierealnych światach – cyfrowym i szkolnym. Następnie dr Aleksandra Szyller przedstawiła propozycje „cyfrowych” rozwiązań edukacyjnych stanowiących odpowiedź na szkołę zdominowaną podręcznikami.

Ważnym elementem w programie konferencji były obrady w sekcjach koncentrujące się wokół dwóch zagadnień: *Uczeń i nauczyciel – podmioty medialnej rzeczywistości* oraz *Cyfrowy świat ucznia i nauczyciela – instrumentarium*. Pierwszą sekcję tematyczną moderowała prof. SGGW dr hab. Ewa Skrzetuska wraz z dr Małgorzatą Dagiel. Referaty zaproponowane w tej części stanowiły namysł nad różnymi sposobami funkcjonowania podmiotów edukacyjnych w rzeczywistości medialnej. Prof. Ewa Skrzetuska w swoim wystąpieniu dokonała analizy sytuacji społecznej ucznia z niepełnosprawnością i możliwości włączenia go do grupy społecznej, jaką jest klasa szkolna, przy jednoczesnym wykorzystaniu technologii cyfrowych. W granicach pedagogiki specjalnej poruszała się również dr Iwona Myśliwczyk, która dowodziła w swoim wystąpieniu, iż nadzieją na uspołecznienie młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną oraz zmniejszanie dystansu między nią a dynamicznie rozwijającą się rzeczywistością medialną jest kompetentny pedagog specjalny. Prof. UWM dr hab. Urszula Bartnikowska oraz mgr Karolina Żelazowska zaprezentowały przykłady wykorzystania technologii, sprawdzone w grupie edukacji pozaszkolnej, a możliwe do zastosowania w pracy szkolnej nauczyciela. Dr Magda Kalkowska przedstawiła badania poświęcone wybranym obszarom kompetencji nauczycieli akademickich, które zdaniem autorki w obliczu dynamicznych przemian pokoleniowych wymagają dziś aktywnych działań. Są to między innymi umiejętności komunikacyjne i medialne. Uczestnicy pierwszej sekcji mieli również okazję wysłuchać wystąpienia dr Doroty Demel, która na bazie własnych doświadczeń w pracy pedagoga zaprezentowała przykłady problemów związanych z korzystaniem przez dzieci z Internetu, proponując w tym zakresie rozwiązania profilaktyczne, poradnicze i interwencyjne. Mgr Joanna Dziekońska przybliżyła słuchaczom własne wyniki badań, których celem uczyniła analizę sieciowych podwórek współczesnych dzieci, stanowiących, zdaniem autorki, element nowego oblicza kultury dziecięcej. Autorskie badania tym razem stanowiące o specyfice wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych przez nauczycieli w pracy z dziećmi przedstawiła również mgr Magdalena Słowik. Na zakończenie sekcji prof. UWM dr hab. Marzenna Nowicka przywołała wyniki badań dotyczące spostrzeżeń/refleksji studentów pedagogiki UWM w Olsztynie na temat zastosowania przez współczesnych nauczycieli e-podręcznika w szkole.

Druga sekcja tematyczna, dotycząca instrumentarium wykorzystywanego w cyfrowym świecie ucznia i nauczyciela, została poprowadzona przez dr Małgorzatę Kowalik-Ołubińską. Swoje wystąpienie miał tu dr Miłosz Babecki, który podjął namysł nad możliwościami oraz ograniczeniami instrumentalizacji mediów 3.0 w ramach współczesnej edukacji. Dr Mateusz Bogdanowicz zaprezentował własne wyniki badań, w których wskazał na trudności nauczycieli w biegłym wykorzystaniu w pracy z dziećmi podstawowych programów komputerowych, które, zdaniem autora, umiejętnie zastosowane podczas lekcji, mogłyby znacznie podnieść jej jakość. Dr Agnieszka Bojarska-Sokołowska zaproponowała przykłady innowacyjnego wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych przez nauczycieli z różnych etapów kształcenia podczas nauczania matematyki. Dr Marcin Michalak celem swojego referatu uczynił przedstawienie walorów edukacyjnych oraz możliwości, jakie niesie wykorzystanie serwisu internetowego YouTube w kontekście muzycznej edukacji technologiczno-medialnej. Mgr Gozeta Siadak dokonała natomiast porównania tradycyjnego modelu uczenia się we współpracy i organizacji tego rodzaju uczenia się z wykorzystaniem technologii cyfrowych, przywołując przykłady konkretnych programów, jak choćby *Computer-supported collaborative learning*

(CSCL). Mgr Lidia Bielinis w swoim wystąpieniu omówiła wyniki badań dotyczących funkcjonowania grup dyskusyjnych na portalu społecznościowym Facebook, zwracając szczególną uwagę na konteksty: edukacyjne, komunikacyjne oraz etyczne. Na zakończenie sekcji mgr Milena Kaczmarczyk podzieliła się z audytorium wnioskami z badań dotyczącymi komunikacji za pośrednictwem telefonów komórkowych w szkołach podstawowych w świetle dokumentacji statutowej.

Uzupełnieniem obrad naukowych były warsztaty, które zorganizowano głównie z myślą o nauczycielach zgromadzonych podczas konferencji, reprezentujących 15 olsztyńskich szkół podstawowych, przedszkoli i ośrodków doskonalenia zawodowego. Uczestnicy warsztatów mieli więc okazję poszerzyć swoje kompetencje w zakresie wykorzystania narzędzi dostępnych na platformie learningapps do tworzenia aplikacji dydaktycznych dla uczniów i z uczniami (warsztat prowadzony przez dr Bożenę Staruch), zapoznać się z najlepszymi aplikacjami dla młodych czytelników, artystów i naukowców (warsztat prowadzony przez dr Małgorzatę Cackowską), poznać sposoby budowania środowiska uczącego się z wykorzystaniem programu wychowania przedszkolnego „Tablit” (warsztat prowadzony przez dr Annę Basińską), wypróbować aplikacje, które warto, by znalazły się w wirtualnej teczce każdego nauczyciela (warsztat prowadzony przez mgr Jolantę Okuniewską) oraz zapoznać się z elementami programowania online i offline (warsztat prowadzony przez mgr Karolinę Żelazowską).

Konferencja spotkała się z pozytywnym odbiorem zarówno w środowisku akademickim, jak i nauczycielskim. Podczas dwudniowego spotkania naukowego w Olsztynie dostrzec można było również znaczne zainteresowanie podejmowaną tematyką oraz potrzebę doskonalenia i rozwijania własnych kompetencji związanych z wykorzystaniem nowych technologii komunikacyjno-informacyjnych w edukacji dzieci i młodzieży. W związku z poczuciem niewyczerpania tematyki, a także kierowani przekonaniem, iż wymaga ona ciągłej aktualizacji i pogłębiania, organizatorzy wydarzenia planują zorganizowanie trzeciej z cyklu konferencji „Dziecko – cyfrowy tubylec w szkole. Problemy i wyzwania” w marcu 2018 roku, na którą już dziś serdecznie zapraszają.

Joanna Dziekońska